

BORASDÁVDDA ČIELGGADANÁIGODAT
Pasieantadieđut

IS-0469
samisk

Čielggadeapmi go várohuvo ahte lea čičžeborasdávda

Fástadoavttir čujuha du dál viidásat čielggadeapmái spesialistadearvvašvuodabálvalussii.

Duogáš dasa lea ahte fástadoavttir ii sáhte dadjat ahte dus ii leat borasdávda dahje muhttin eará duođalaš buozalmasvuoha. Ollu pasieanttat čujuhuvvojit viidásat čielggadeapmái buohccivissui jus várohuvo ahte lea borasdávda. Lea stuorra oassi dáin pasieanttain geaidda čielggadeapmi čájeha ahte ii leat borasdávda.

Go boadát doaktára lusa dahje vuosttaš iskkadeapmái buohccivissui, de galggat oažžut diehtit makkár iskkadeamit leat plánejuvvon dutnje. Eanaš pasieanttat mat čujuhuvvojit borasdávdda čielggadeapmái (Pakkeforløp for kreft) čielggaduvvojit buohcciviesus. Muhttin pasieanttaid čielggadeapmi dáhpuhuvvá priváhta doaktáriid luhtte dahje priváhta buohcciviesus mas lea šiehtadus almmolaš buohcciviesuin.

• Mii lea čielggadanáigodat?

Borasdávdda čielggadanáigodat galgá addit einnostahttivuoda ja oadjebasvuoda pasieanttaide ja oapmahaččaide ja leat našunála standardiserejuvvon pasieantageavadat main lea fágalaš vuodđu ja mat bidjet norpmat. Ulbmil lea dagahit ahte oažžu čielggadeami ja ahte dikšu álggahuvo johtilit, dárbbasmeahtun vuordináiggi haga, nu ahte čielggadanáigodat šaddá einnostahtti ja lea nu unnán noađđin go sáhtta leat dan ovttaskas pasientii. Čielggadanáigodat ja čielggadanáiggat eai leat juridihkalaš vuoigatvuodát. Našunála dábálaš borasdávdda čielggadanáigodagat čilgejit mo čielggadeamit berrejit leat eanaš pasieanttaide. Buohcciviesu galgá geahččalit dagahit nu ahte pasieanttat gain várohuvo borasdávda vásihit čielggadeami daid áigemeriid siskobealde mat leat čilgejuvvon guoskevaš čielggadangeavadis.

• Mat leat čielggadanáiggat?

Čielggadanáigodagas lea definerejuvvon man galle beavvi iešguđetge oasit čielggadeamis berrejit ádjánit, man guhkes áigi berre mannat dan rájes go boadát buohccivissui vuosttaš háve ja dassá lea duođastuvvon ahte lea dahje

ii leat borasdávda, ja goas dikšu álggahuvo jus galggat diksojuvot. Muhttin pasieanttaide sáhttet leat dálkkaslaš sivat dasa manne čielggadeapmi ferte ádjánit guhkit. Okta sivva sáhtta leat ahte pasieanttas lea eará dávda mii ferte čielggaduvvot, stabiliserejuvot dahje diksojuvot ovdal sáhtta čielggadit ja vejolaččat čadahit divššu borasdávdda hárrái. Muhtomin dáhttu pasieanta ieš manjdit čielggadeami dahje divššu.

• Čielggadeapmi go várohuvo ahte lea borasdávda

Vuosttaš háve go boadát buohccivissui, de oáččut diehtit makkár iskkadeamit dutnje leat guoskevaččat, ja goas dat galget dahkkot. Dábálepmosit dahkkojuvvojit iešguđetlágan iskkadeamit ja iskosat. Čielggadanbotta de juogo duođastuvvo borasdávda, ja don oáččut diagnosa, dahje de duođastuvvo ahte ii leat borasdávda. Sáhtta maiddá geavvat ahte čujuhuvvot viidásat eará buozalmasvuoda čielggadeapmái. Jus čielggadeapmi čájeha ahte dus lea borasdávda, de oáččut dieđuid vejolaš divššu birra ja mii dáhpuhuvvá viidásat.

• Dábálaš borasdávdda čielggadanáigodat Norggas

2015 mielde galget oktiibuot 28 Dábálaš borasdávdda čielggadanáigodaga váldot atnui dearvvašvuodabálvalusas. Dáin leat 26 buozalmasspesifihkka Dábálaš čielggadanáigodagat, ja okta Dábálaš čielggadanáigodat metastasaide (leavvan) main lea amas vuolggasadji ja Diagnostalaš dábálaš čielggadanáigodat pasieanttaide gain leat eahpe-spesifihkka dávdamearkkat duođalaš dávdii mii sáhtta leat borasdávda.

Notáhtat